

**PEDAGOGIK TEXNIKA-O‘QITUVCHINING FE’L-ATVORI, YURISH-
TURISHINI TASHKILIY USULLAR MAJMU’I SIFATIDA**

Olimov Temir Hasanovich

*Osiyo xalqaro universiteti professori, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori
(PhD)*

Umirova Huriniso Ilxomjonovna

*Osiyo xalqaro universiteti pedagogika magistratura mutaxassisligi bo‘yicha I-bosqich
magistri*

Annotatsiya: ushbu maqolada pedagogik texnika-o‘qituvchining fe’l-atvori, yurish-turishini tashkiliy usullar majmui sifatida ilmiy va amaliy jihatdan yoritilgan.

Аннотация: В данной статье научно и практически освещены педагогический метод-педагогический характер и поведение учителя как совокупность организационных методов.

Anotation: In this article, the pedagogical technique-teacher's character and behavior as a set of organizational methods are scientifically and practically covered.

Kalit so‘zlar: o‘qituvchi, shaxsiy, mehnat, ilmiy, asos, tashkil etish, pedagogik texnika, amaliy ahamiyat.

Bugungi kunda Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi milliy rivojlanishimizning yangi bosqichini boshlab berdi. O‘tgan qisqa davrda jamiyatimizning siyosiy-huquqiy, ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy-ma’rifiy manzarasi butunlay o‘zgardi. Mamlakatimizda so‘nggi yillarda ilm-fan va ta’lim-tarbiya sohasi davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishiga aylandi. Ta’lim tizimidagi innovation indeksning ortishi hamda yoshlarning sifatli ta’lim olishi, malakali mutaxassislar sifatida yetishib, o‘z potensialini erkin namoyon qilishlari mamlakatimiz rivojlanishi uchun muhim hisoblanadi.

Shavkat Mirziyoyevning rahbarligida O‘zbekistonda ta’lim tizimini rivojlantirish, kadrlar tayyorlash va malaka oshirish bo‘yicha bir qancha qarorlar qabul qilindi. Bu qarorlar o‘z ichiga ta’lim sifatini oshirish, kadrlarning malakasini yangilash, ilm-fan va innovatsiyalarni rivojlantirish, shuningdek, iqtisodiyotni zamonaviy texnologiyalar va bilimlar bilan ta’minlashga qaratilgan chora-tadbirlarni oladi.

"Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" O‘zbekistonda kadrlar tayyorlash tizimini modernizatsiya qilishni, ularning bilim va malakalarini xalqaro standartlarga moslashtirishni nazarda tutadi. O‘zbekistonda bu yo‘nalishda ko‘plab islohotlar amalga oshirilmoqda, jumladan o‘qituvchilarni malaka oshirish va ularni yangi pedagogik texnikalar bilan tanishtirishga alohida e’tibor qaratilmoqda. Kadrlar tayyorlashda o‘qituvchilarni zamonaviy metodlar va pedagogik texnika bilan ta’minlash muhim ahamiyatga ega. 2020-yilda "O‘qituvchilar va tarbiyachilarni tayyorlash va malakasini oshirish tizimini takomillashtirish

20-Fevral, 2025-yil

to'g'risida"gi qaror qabul qilindi, bunda o'qituvchilarning malakasini oshirish uchun turli seminarlarga, kurslarga va onlayn ta'limga qatnashish imkoniyatlari yaratildi. Bu qilinayotgan ishlardan maqsad albatta o'qituvchilarda pedagogik texnikani rivojlantirib ta'lim sifatini oshirishdir. Ta'lim sohasidagi islohotlarni chuqurlashtirish va yangi pedagogik usullarni joriy etish, bilimlarni xalqaro standartlarga moslashtirish muhim hisoblanadi. Bu borada dasturlar va metodikalarga e'tibor qaratish zarur. Zero, prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev aytganlaridek "Bizning asosiy vazifamiz – ta'limni zamonaviy talablar darajasiga ko'tarish, ta'lim sifatini oshirish va yoshlarni yuksak bilimlar bilan ta'minlashdir."

Bizning mavzumiz pedagogik texnika haqida bo'lar ekan, avvalo, o'qituvchining dars o'tish texnikasi darsning samaradorligini belgilashini aytib o'tmoqchimiz. Pedagogik texnika – bu o'qituvchining ish faoliyatida foydalanadigan fe'l-atvori, yurish-turishi, so'zlash uslubi, o'qitish jarayonidagi harakatlarining barcha majmuasidir. Bu, aslida, o'qituvchining o'zining maqsadlariga erishish uchun qanday qilib samarali va ta'sirchan tarzda ishlashini ta'minlashga qaratilgan turli pedagogik usullarni o'z ichiga oladi. Pedagogik texnika o'qituvchining professional faoliyatining barcha jihatlarini qamrab oladi va uning pedagogik mahoratining ajralmas qismidir.

Hozirgi zamon o'qituvchisi pedagogik mahorat tizimida pedagogik texnikaning rolini beqiyos deb biladi. Chunki u o'qituvchiga o'z gavdasini tuta bilishi (mimika, pantomimika), his-tuyg'ularini (emotsiyasini) boshqara olishi, ishtiyoq, qobiliyatlar, nutq texnikasini egallashi va ularni o'quv faoliyatida, o'qishdan tashqari ta'lim va tarbiyaviy faoliyatlar jarayonida qo'llash yo'llarini tushuntiradi. Demak, pedagogik texnika o'qituvchi kasbiy faoliyatida shunday kasbiy va shaxsiy malakalar yig'indisiki, u o'qituvchining pedagogik faoliyatiga ta'sir ko'rsatishi, ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil qilish va boshqarish ishlarida asosiy yo'l ko'rsatuvchi bo'lib xizmat qiladi.

Pedagogik texnikalar tizimiga o'qitish samaradorligini oshirish va ijobiy tarbiyaviy ta'sir ko'rsatadigan yana bir mahorat o'qituvchining aktyorlik va rejissyorlik mahoratidir. Xususan, adabiyot, odob, ma'naviyat asoslari, tarix fanlari o'qituvchilari uchun aktyorlik mahorati juda zarur. Ayrim mavzular, obrazlar, tarixiy qaxramonlarni tasvirlash, aktyorlik, tarbiyaviy ma'lumotlar so'rash, o'quvchilar vaoliyatini tashkil etishda o'qituvchidan rejissyorlik mahorati zarur. Bu ko'nikmalar o'qituvchiga yoshlar bilan muloqotda bo'lishda o'quvchilarning intellektiga emas, balki ularning his-tuyg'ulariga ta'sir o'tkazishga, dunyoga hissiy jihatdan qimmatli bo'lish tajribasini o'rgatishda yordam beradi.

Pedagogik texnikaning muhim xususiyatlaridan biri o'qituvchining o'quvchilar bilan bevosita muloqoti jarayonida shakllanadigan kasbiy texnik ko'nikma va malakalaridir. Bunda pedagogik texnikaning ko'nikma va malakalari o'qituvchining pedagogik mahorati bilan aloqadorlikda shakllanib boradi.

Rivojlangan pedagogik texnika xususiyatlari o'qituvchiga o'quvchilar bilan muloqot jarayonida zarur so'z va gap ohangi, qarash, imo ishorani tez va aniq topish, kutilmagan pedagogik vaziyatlarda bosiqlik va osoyishtalik aniq fikr yuritish, vaziyatni fikran va tez tahlil qilish qobiliyatlarini namoyish etish bilan ifodalanadi. Pedagogik texnikaning ushbu

xususiyatlari o‘qituvchi kasbiy mahoratida aniq ifodalangan individual shaxsiy shakl oladi, ya’ni o‘qituvchining psixologik-fiziologik xususiyatlari asosida uning shaxsiy pedagogik texnikasini tarkib toptiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Olimov, T. H. (2019). SPIRITUAL AND MORAL ASPECTS OF THE FORMATION OF CIVIL CULTURE IN FUTURE SPECIALISTS OF HIGHER EDUCATION. *Theoretical & Applied Science*, (12), 662-665.
2. Olimov, T. H. (2020). The image of a modern teacher in the formation of civic culture among future highly educated specialists. *Pedagogical skill-Bukhara*, 5.
3. Olimov, T. H. (2019). Development issues of civil society and culture in the work of Eastern thinkers. *Pedagogical skill-Bukhara*, 2.
4. Olimov, T. H. (2016). Formation of self-awareness in youth. *Social and humanitarian sciences in the educational system.-Tashkent*, 4.
5. Olimov, T. (2020). BO‘LAJAK OLIY MA‘LUMOTLI MUTAXASISLARDA FUQAROLIK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING AYRIM YO‘NALISHLARI. *FAN, TA'LIM VA AMALIYOTNING INTEGRASIYASI*, 1(1), 20-27.
6. Xolboyeva, G., & Olimov, T. (2023). O ‘SMIRLAR MA’NAVIYATINI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *Ilm-fan va ta'lim*, 1(7).
7. Xolboyeva, G., & Olimov, T. (2023). O ‘SMIRLARDA STRESSLI VAZIYATLARDA KOPING XULQ-ATVOR STRATEGIYALARI NAMOYON BO‘LISHINING IJTIMOY PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *Ilm-fan va ta'lim*, 1(7).
8. Olimov, T. THE ROLE OF NATIONAL SPIRITUALITY AND VALUES IN THE DEVELOPMENT OF CIVIL CULTURE IN FUTURE SPECIALISTS WITH HIGHER EDUCATION.